

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

www.mju.gov.si, e: gp.mju@gov.si
Tržaška 21, 1000 Ljubljana
t: 01 478 1650 f: 01 478 1699

Številka: 0100-963/2010/6
Ljubljana, 18.11.2010

MINISTRSTVA
ORGANI V SESTAVI
VLADNE SLUŽBE
UPRAVNE ENOTE

ZADEVA: obračun in izplačilo plač za mesec oktober 2010

Glede na številna vprašanja glede obračun in izplačilo plač javnim uslužbencem za mesec oktober 2010 ob upoštevanju dejstva, da je bil z reprezentativnimi sindikati javnega sektorja podpisan Aneks št. 4 h Kolektivni pogodbi za javni sektor ter upoštevanje informacije in vprašanja organov glede ravnanja z zahtevki za odpravo kršitev pravic zaradi neizplačila tretje četrtine nesorazmerij pri plači za mesec oktober 2010 posredujem pojasnila glede okoliščin, v katerih so potekala prizadevanja vladne pogajalske skupine za doseg dogovora z reprezentativnimi sindikati javnega sektorja glede možnih ukrepov na področju politike plač v javnem sektorju ob upoštevanju splošnih ekonomskih in javnofinančnih razmer v državi. V okviru tega so bila posredovana uporabnikom proračuna tudi navodila za obračun plač za mesec oktober.

Uvodoma želim pojasniti, da se kot članica Vlade Republike Slovenije in tudi kot ministrica, pristojna za delo Ministrstva za javno upravo, zavedam svojih pristojnosti in predvsem svojih odgovornosti. Prav zato sem upoštevanje gospodarske in javnofinančne razmere, v katerih se je znašla Republika Slovenija, poskušala storiti vse, da bi Vlada Republike Slovenije v okviru svojih pristojnosti sprejela in uveljavila ukrepe, ki bi prispevali k stabilizaciji razmer in predvsem k zmanjšanju javnega dolga. Zmanjšanje javne porabe ter racionalizacija poslovanja države sta pomembna elementa na poti k urejanju razmer ter k nadaljnjemu zagotavljanju izpolnjevanja mednarodnih obveznosti oziroma kriterijev, ki jih je država sprejela kot članica Evropske skupnosti ter k zagotavljanju primerne statusa in bonitetnih ocen Republike Slovenije v mednarodnem okolju.

Zaradi navedenih dejstev in razmer je vlada že v letu 2009 v okviru socialnega dialoga z reprezentativnimi sindikati javnega sektorja dosegla dva dogovora o ukrepih na področju politike plač v letih 2009 in 2010. Glede na to, da so se gospodarske in javnofinančne razmere tudi v letu 2010 dodatno zaostriale, je bilo treba ponovno med ostalimi ukrepi sprejeti tudi ukrepe na področju plač v javnem sektorju za leti 2011 in 2012. Skupaj z ministrom, pristojnim za finance, sva si prizadevala, da bi se tudi o novih ukrepih dogovorili v okviru socialnega dialoga z reprezentativnimi sindikati javnega sektorja in jih ne bi bilo treba uveljaviti z enostranskimi interventnimi ukrepi države. Pogajanja z reprezentativnimi sindikati so potekala vse od junija naprej, tudi v času septembrske stavke, ki jo je organiziral del sindikatov javnega sektorja, in ves čas je bilo odprto eno temeljnih vprašanj, in sicer način in roki za odpravo nesorazmerij v osnovnih plačah.

Aneks št. 2 h KPJS je namreč določal izplačilo tretje in četrte četrtine nesorazmerij v osnovnih plačah, v primeru odloga rokov iz aneksa pa tudi izplačilo poračuna, kar je bilo ob razpoložljivih podatkih o stanju javnih financ in analizah v letu 2009, ko je bil sklenjen ta aneks, izvedljivo.

Ob sklenitvi Aneksa št. 2 vlada ni mogla predvideti sprememb oziroma dodatnega zaostrovanja makroekonomskih in javnofinančnih razmer v obsegu, ki pomembno vpliva na obseg prihodkov državnega proračuna, zato je naknadno morala sprejeti dodatne ukrepe in navsezadnje predlagati Rebalans proračuna za leto 2010. Zaradi spremenjenih okoliščin je vlada izvedla tudi več aktivnosti za dosego dogovora z reprezentativnimi sindikati javnega sektorja, vse z namenom, da zaradi javnofinančnih razmer ne bi bilo treba sprejemati interventnega zakona. Tako smo dne 22. 6. 2010 tudi ob prisotnosti predsednika vlade skupaj z ministrom za razvoj, ministrom za finance in direktorjem UMAR ter ob udeležbi vseh 29 reprezentativnih sindikatov v javnem sektorju predstavili program stabilnosti, javnofinančno situacijo in zmanjšanje obsega prihodkov, ki onemogočajo višanje odhodkov, ter izhodišča za plačno politiko v letih 2011-2012.

S parafiranjem Aneksa št. 4 in Dogovora 2011-2012 dne 22. 7. 2010 sta Vlada RS in Konfederacija sindikatov javnega sektorja izkazali namero, da se parafirana akta skleneta, vendar do veljavnega podpisa na strani reprezentativnih sindikatov parafiranega aneksa in dogovora ni prišlo kljub temu, da je Vlada s posebnim pismom z dne 26. 7. 2010 pozvala sindikate k podpisu Aneksa št. 4 in Dogovora 2011-2012. V pismu je nakazala, da bo v primeru nepodpisa morala odpovedati kolektivne pogodbe in urediti plače v javnem sektorju z zakonom, v nasprotnem primeru je namreč ogrožen postopek sprejemanja državnega proračuna 2011-2012. Ne glede na to, da si je vladna stran ves čas prizadevala doseči podpis aneksa, sindikalna stran v okviru pogajalske skupine sindikatov javnega sektorja tega ni storila. 8.9. 2010 je napovedala stavko javnega sektorja, ki se je pričela 27.9.2010 in je trajala do vključno 6.10.2010, ko je bil dosežen sporazum o začasni zamrznitvi stavke. Po sklenitvi sporazuma o začasni zamrznitvi stavke so se pogajanja za sklenitev aneksa h KPJS z vsemi reprezentativnimi sindikati nadaljevala, dosežen je bil nov dogovor o vsebini aneksa, vendar tudi do podpisa le-tega ni prišlo. Do podpisa aneksa št. 4 h KPJS je prišlo šele 5.11.2010 po uveljavitvi novele ZSPJS, s katero je bila dopolnjena potrebna večina za podpis na strani sindikatov, čeprav je treba posebej povedati, da si je vladna stran ves čas po dogovoru o vsebini aneksa prizadevala, da bi ga podpisali vsi reprezentativni sindikati javnega sektorja. Kot ministrica, pristojna za sistem plač v javnem sektorju, sem jih večkrat vabila k podpisu, prav tako pa sva skupaj z ministrom, pristojnim za finance, na več sestankih sindikalni strani pojasnjevala okoliščine in razloge, zaradi katerih vlada vztraja na predlagani vsebini aneksa.

Prav tako želim pojasniti okoliščine sklepanja Aneksa št. 4 h Kolektivni pogodbi za javni sektor, pri čemer opozarjam, da je za presojo vprašanja, ali je možno urejati odlog izplačila tretje četrtine plačnih nesorazmerij na način, kot je predviden v tem aneksu, treba upoštevati naslednja dejstva:

Sklepanje kolektivnih pogodb ureja Zakon o kolektivnih pogodbah (Uradni list RS, št. 43/06). Glede vprašanj, ki niso urejena na zakonski ravni, bodisi z Zakonom o kolektivnih pogodbah ali v drugih zakonih, se za urejanje posameznih vprašanj smiselno uporabljajo splošna pravila civilnega prava (drugi odstavek 1. člena Zakona o kolektivnih pogodbah). Zakon o kolektivnih pogodbah pa izrecno določa, kdo so stranke kolektivne pogodbe, vsebino kolektivne pogodbe, sklenitev in obliko kolektivne pogodbe, veljavnost kolektivne pogodbe, prenehanje kolektivne pogodbe ter reševanje kolektivnih delovnih sporov.

Za presojo Aneksa št. 4 so pomembne predvsem določbe, ki se nanašajo na vsebino kolektivne pogodbe. Da je vprašanje določanja načina in rokov za odpravo nesorazmerij v osnovnih plačah vsebina kolektivnega dogovarjanja ne samo pravica, pač pa tudi dolžnost strank Kolektivne pogodbe za javni sektor, izrecno izhaja iz prvega odstavka 49. člena ZSPJS, ki določa:

»Postopna odprava razlike med osnovno plačo višjega plačnega razreda in osnovno plačo plačnega razreda, v katerega je bil javni uslužbenec uvrščen s prevedbo, se izvede v rokih in na način, dogovorjen s Kolektivno pogodbo za javni sektor.«

Podrobnejših okvirov, ki bi opredeljevali bodisi dinamiko odprave ali obseg posameznega deleža, zakon ne določa. Rešitve so torej izvedbeno v celoti prepuščene pogodbenima strankama. S kolektivno pogodbo pogodbeni stranki avtonomno in soglasno urejata vprašanja, ki so lahko predmet kolektivnega dogovarjanja in so v 3. členu Zakona o kolektivni pogodbi tudi navedena. Kolektivna pogodba v obligacijskem delu ureja pravice in obveznosti strank, ki so jo sklenile, lahko pa ureja tudi način mirnega reševanja kolektivnih sporov. Kolektivna pogodba lahko v normativnem delu vsebuje določbe, s katerimi se urejajo pravice in obveznosti delavcev in delodajalcev pri sklepanju pogodb o zaposlitvi, med trajanjem delovnega razmerja in v zvezi s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi, plačilo za delo, ter drugi osebni prejemki in povračila v zvezi z delom, varnost in zdravje pri delu ali druge pravice in obveznosti, ki izhajajo iz razmerij med delodajalci in delavci, ter zagotavljanje pogojev za delovanje sindikata pri delodajalcu. V obsegu urejanja teh vprašanj se, kot je bilo že poudarjeno, smiselno uporabljajo splošna pravila civilnega prava. Znotraj teh pravil ni najti splošne prepovedi povratne veljave dogovorjenih razmerij. Zato sta se po našem mnenju, v okviru temeljnega načela »prostega urejanja razmerij«, predvsem pa tudi ob upoštevanju bistveno spremenjenih okoliščin, stranki imeli pravico dogovoriti o ponovnem odlogu izplačila odprave nesorazmerij, tudi po 1. oktobru.

Ob tem je treba pojasniti še naravo in okoliščine nastanka dopisa, ki je bil posredovan proračunskim uporabnikom. Navedeni dopis je bil pripravljen v času intenzivnega dogovarjanja s socialnimi partnerji in prizadevanja za podpis aneksa in dogovora. Vlada RS se je namreč z reprezentativnimi sindikati javnega sektorja dne 13.10.2010 dogovorila za vsebino Aneksa št. 4. h Kolektivni pogodbi za javni sektor, sledila je seznanitev sindikalnega članstva, in v primeru, da bi le-to z vsebino aneksa soglašalo, bi prišlo do podpisa aneksa, predvidoma 22.10.2010. Ker do veljavnega podpisa aneksa ni prišlo, čeprav je del sindikatov, ki predstavlja pomembno večino javnih uslužbencev, aneks želel podpisati, so se pogajanja in prizadevanja vladne strani za podpis aneksa nadaljevala vse do 5.11.2010, ko je do veljavnega podpisa aneksa tudi prišlo.

Glede na to, da je Aneks št. 4 h KPJS z navedeno spremembo 50. člena bil dogovorjen s socialnimi partnerji in je bil v postopku podpisovanja, je bilo proračunskim uporabnikom z omenjenim dopisom posredovano sporočilo, da se pri obračunu plač za mesec oktober osnovne plače javnih uslužbencev obračunajo in izplačajo brez obračunane tretje četrtine odprave nesorazmerij, torej z deležem odpravljenih nesorazmerij prve in druge četrtine, ki sta bili že izvedeni do dne 30.9.2010. Prav tako je bilo v navedenem dopisu opozorjeno, da je vlada izvedla tudi nekatere druge aktivnosti, in sicer je na podlagi sklepa št. 10101-6/2010/3 z dne 23.9.2010, ki ga je sprejela na podlagi obrazložitve makroekonomskih in javnofinančnih razmer, Državno pravobranilstvo RS dne 30. 9. 2010 vložilo na podlagi 112. člena OZ tožbo za razvezo 50. člena Kolektivne pogodbe za javni sektor oziroma podredno celotne kolektivne pogodbe z dne 30.9.2010. Tožba je bila vložena zaradi nezmožnosti izpolnitve obveznosti glede povišanja osnovnih plač v dinamiki, dogovorjeni v navedenem členu KPJS. Glede na to, da je druga pogodbeni stranka privolila, da se ustrezni pogodbeni pogoji pravično spremenijo in je pristala na spremembe otežene obveznosti, dogovorjene v KPJS in aneksih št. 1 in št. 2., saj je bil podpisan Aneks št. 4, je nastala situacija, ko je bilo možno vloženo tožbo umakniti, kar je Državno pravobranilstvo Republike Slovenije 9.11.2010 tudi storilo.

V zvezi z vprašanji in dopisi organov glede enotnih usmeritev za ravnanje z zahtevki za odpravo kršitev pri obračunu in izplačilu plač za mesec oktober 2010, torej ponovno pojasnujem, da je Aneks št. 4 h KPJS bil podpisan in objavljen v Uradnem listu RS, št. 89/2010, in vsebinsko ureja odpravo plačnih nesorazmerij od 1. 10.2010 dalje na način, da v 1. členu določa, da javni uslužbenec doseže osnovno plačo, ki pripada višjemu plačnemu razredu zaradi odprave nesorazmerij s 1. oktobrom 2010, pri čemer pa se mu se višja osnovna plača, ki mu pripada zaradi odprave nesorazmerja, začne izplačevati za mesec oktober v dveh

zaporednih letih, ki sledita letu, v katerem realna rast bruto družbenega proizvoda preseže 2,5% tako, da se v prvem letu do tedaj dosežena osnovna plača javnega uslužbenca poviša za vrednost tretje četrtine odprave nesorazmerja v osnovni plači javnega uslužbenca, in v drugem letu pa še za vrednost četrte četrtine odprave nesorazmerja.

Ministrstvu predlagamo, da z vsebino tega dopisa seznanijo tudi osebe javnega prava v okviru svojega delovnega področja.

S spoštovanjem,

Irma Pavlinič Krebs
ministrica